

En aquell temps, igual que al nostre, que no fa pas gaires anys, d'aquella remarcable setmana, la indiferència en coses religioses és gran. Se fa gala de no creure en res, igual per les classes riques que per les pobres, sobretot per part dels homes. I encara menys mal els que no creuen en res i senzillament són indiferents en les coses religioses, que hi ha una massa gran de gent que sent fonda antipatia pels convents, i quan van arribar aquells dies se va gosar en veure aixecar-se per damunt dels sostres les flames.

Aqueixa massa de gent no hi era, no, Déu els en guard, a acostar als edificis la llauna de petroli incendiària, però es fregava de mans, encara que no exempta de recel, perquè després dels convents i els temples podien venir les botigues i els pisos...

En quant als veritables catòlics, complidors de la religió, se van quedar en sa immensa majoria a casa passejant-se per les habitacions, acostant-se sovint als balcons parant l'orella als remors de l'exterior, horrorits del poc respecte dels que tot ho profanaven.

Diguem-ho ben alt. Si la decisió en salvar els edificis religiosos hagués estat al nivell de la decisió dels altres en anorrear-los, no s'hauria destruït ni cap convent ni cap iglésia. En número, eren molt pocs els revolucionaris d'acció, durant aquells pocs dies de la funesta setmana, i eren molts més els catòlics de veritat que sortint al carrer podien haver fet recular als altres apagant les flames devoradores. I ja no parlo de la gent indiferent en religió, que és la immensa majoria dels ciutadans, que els

hi eren repulsius aquells atemptats que es perpetraven. Perquè aquesta gent indiferenta, i em refereixo principalment als homes, hi trobava un buit en què les manifestacions exteriors del catolicisme desapareguessin, trobant-se bé ella en certs actes religiosos, los bateigs, los casaments, enterraments i funerals, als que assisteixen naturalment, no volguent de cap manera ser actors actius d'uns altres, dels que en absolut presideixen. Mes quedaren abandonats casi en absolut els frares i les monges en ses cases i tingueren de salvar-se de la devastació de la manera que van poder, com si es trobessin en una ciutat de moreria.

A les parròquies generalment no hi acudiren, els sacerdots, a esperar, com hauria sigut del cas, l'investida al peu de l'altar on aixecaven cada dia l'hòstia sacrosanta.

Ja ho sé, que monges i sacerdots van rebre piadós acolliment en les cases particulars de gent bona i cristiana, i que després s'han donat molts diners per tornar a alçar aquells destruïts edificis; mes lo que es va deixar de fer en aquells moments va ser lamentable per la tebior religiosa que entranya. El foc material de les fogueres revolucionàries va ser més ardorós que el foc religiós de les ànimes.

Un dels llocs on s'hi va ajuntar més quitxalla va ésser a l'extrem d'un carrer de la vella ciutat que en àngul recte confronta amb altre carrer de cases revellides. No vull dir el nom d'aquest al tafaner que vulga trencar-se el cap escorcollant on se troba. Sols faré saber que als dos car-

rers hi miren parets d'un convent de monges, altes, més altes que les cases modestes que tenen a prop.

I precisament d'elles havia sortit bona part del mosquer de xicots, que, cridant alhora, després d'haver escoltat els consells malèfics d'alguns homes de males cares i pitjors vestidures, volien organitzar la manera de calar foc al convent, d'on, els hi havien assegurat aquests, venien totes les desgràcies, perquè els convents i les esglésies eren la causa de que hi hagués tants pobres.

Mentres els xicots esvalotaven, van anar compareixent altres homes, cosa de mitja dotzena només, seguits de colles de xicots d'altres carrers i de gent gran, numerosa aquesta, mes que, prudentment, se va quedar al cap dels carrers, a punt de fugir si convenia.

Els homes novament arribats, instigadors dels xicots, portaven llaunes de petroli i perpals revinguts, i fins una destal i un mall pesant d'alguna gran forja per esbotzar portes o finestres, si entrar per elles convenia.

Tota aquella colla, en què els xicots eren més que els homes, se llançà cap a la porta principal del convent. D'aquests xicots, alguns l'arruixaven de petroli allà on els homes els hi senyalaven, els altres ficaven els perpals per sota de la porta, i n'hi havia que la feien ressonar com un timbal amb els cops del mall. Mes la porta s'aguantava ferma, amb tot i que a cada perpal s'hi repenjava, per fer alçaprem, tot un raïm de xicots, que es torraven les mans i es socarrimaven els cabells amb les flamarades enfiladores del petroli. De barbes i de bigotis

sí que no se'n va socarrimar cap, perquè dels més arriscats cap ne tenia.

La porta, com dic, no desdeia i s'aguantava ferma. Els homes promovedors de la gran feta s'ho miraven i anaven amb gran gatzara donant coratge als treballadors de l'obra. Mes, com la tal obra no avançava, un dels més fornits, un homenàs que passava als altres de mig pam i que fins llavors s'havia estat sol amb els braços creuats sobre el pit, lluny de la gatzara, va avançar, se ficà amb quatre gambades entre la menudalla, i va cridar a un dels més esvalotats:

—Quic, fes-te enllà, maleït siga!

I, fent-ne caure, a l'apartar-los, tota una colla amb l'embranchida, engrapà ell tot sol el perpal, que no hi havia manera d'enfonsar-lo escletxa endintre, i el perpal va entrar. I l'homenàs s'hi repenjà, remogué les espatlles, inflant-se-li el coll com a un toro, i els dos batents de la porta, arrencats dels golfos, caigueren a una banda i a l'altra tan llargs com eren.

Tothom va picar de mans, sentint-se també, com un ressò, els picaments de la gent que era als caps dels carrers. I enlaire, per les finestres i els balcons mig ajustats, se sentia igualment l'aprovació dels prudents que s'hi estaven, molts dels que, amb els seus crits, tot bromejant havien donat ànimo. I tot plegat, lo de prop i lo de lluny, eixordava.

L'homenàs se va eixugar amb una mànega el front per on la suor regalimava, i s'obrí pas entre la gent d'allí mateix, cridant:

—Quic, Quic! ¿On és, el Quic?